

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 Rs 282857 21 Rev
Banjaluka, 14.9.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija, Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja S.M. iz B., koga zastupa punomoćnik J.I., advokat iz B., protiv tužene Republike Srpske, Ministarstvo KPZ B., koga zastupa Pravobranilaštvo Republike Srpske, radi zaštite prava iz radnog odnosa, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 Rs 282857 20 Rsž od 24.8.2020. godine, na sjednici održanoj 14.9.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 Rs 282857 18 Rs od 30.10.2019. godine, poništeno je kao nezakonito, rješenje Republike Srpske, Ministarstvo, KPZ B. broj: ... od 04.8.2017. godine i rješenje Republike Srpske, Ministarstvo broj: ... od 18.8.2017. godine (stav 1. izreke).

Odbijen je zahtjev tužitelja za vraćanje na rad i raspoređivanje na radno mjesto koje odgovara njegovom obrazovanju, stručnosti i radnom iskustvu (stav 2. izreke).

Obavezan je tuženi da tužitelju na ime neisplaćenih plata, za period od 15.8.2017. do 15.8.2019. godine, isplati ukupan iznos 36.601,43 KM, a na ime dospjele zakonske zatezne kamate počev od 15.9.2017. godine ukupan iznos od 3.503,47 KM, kao i zakonsku zateznu kamatu na iznos od 36.601,43 KM počev od dana izrade nalaza i mišljenja, to jeste od 19.6.2019. godine do konačne isplate (stav 3. izreke).

Obavezan je tuženi da tužitelju uplati doprinose za PIO i zdravstveno osiguranje, za period od 15.8.2017. do 15.8.2019. godine (stav 4. izreke).

Obavezan je tuženi da tužitelju nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.230,00 KM (stav 5. izreke).

Presudom Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 Rs 282857 20 Rsž od 24.8.2020. godine, žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda u usvajajućem, žalbom pobijanom dijelu, potvrđena, te je odbijen i njegov zahtjev za naknadu troškova sastava žalbe u iznosu od 1.515,00 KM.

Blagovremenom revizijom tuženi pobija drugostepenu odluku, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primijene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija uvaži i osporena presuda preinači, tako da se odbije tužbeni zahtjev u cjelini i tužitelj obaveže na naknadu troškova cijelog postupka, ili da se ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Tužitelj u odgovoru, predlaže da se revizija odbije, kao neosnovana.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja da se ponište odluke tuženog na osnovu kojih mu je prestao radni odnos, da se obaveže tuženi da ga vrati na posao (u kojem dijelu je zahtjev odbijen, a nema revizije tužitelja, pa se tim dijelom dalje neće baviti ni ovaj sud), isplati mu naknadu plate u iznosu navedenom u izreci prvostepene presude, uplati za njega odgovarajuće doprinose nadležnim fondovima i naknadi mu troškove parničnog postupka.

Tokom postupka pokazalo se nespornim, da je rješenjem o prestanku radnog odnosa (čije poništenje se traži u ovom postupku) od 04.8.2017. godine utvrđeno da tužitelju, zaposlenom na radnom mjestu profesora razredne nastave u Odjeljenju vaspitno-popravnog doma u Službi tretmana, prestaje radni odnos, zbog ostvarivanja prava na starosnu penziju, sa 14.8.2017. godine; da je njegova žalba, izjavljena protiv tog rješenja, odbijena odlukom drugostepenog organa od 18.8.2017. godine; da je tužitelj u vrijeme donošenja prvostepenog rješenja imao ukupno 40 godina, 0 mjeseci i 6 dana penzijskog staža; da je poslodavcu (tuženom) dostavio izjavu od 17.8.2012. godine, da ne želi da mu se u penzijski staž računa poseban staž u dvostrukom trajanju; da je tužitelj, prema rješenju Fonda PIO RS, broj: LBO: ..., JMB ... od 25.8.2017. godine ostvario pravo na starosnu penziju od 19.8.2017. godine; da je 65 godina života napunio 15.8.2019. godine, da ukupan iznos naknade plate, od dana prestanka radnog odnosa do navršenih 65 godina života (kada je svakako morao ići u penziju), prema nalazu vještaka finansijske struke (kojem stranke nisu prigovarale), iznosi ukupno 36.601,43 KM, a obračunata zatezna kamata do dana vještačenja 3.503,47 KM; da je tužba u ovoj pravnoj stvari podnesena 15.9.2017. godine.

Imajući u vidu sadržaj odredbi člana 201. stav 2. i 4. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 1/16 i 66/18 – u daljem tekstu: ZR) u vezi sa članom 37. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 12/10, 117/11, 98/13 i 44/16 – u daljem tekstu: ZIKS) prvostepeni sud nalazi (što potvrđuje i drugostepeni sud) da je tužba blagovremena i dopuštena. Kako tužitelj u vrijeme donošenja odluka, na osnovu kojih mu je prestao radni odnos, nije imao navršenih 65 godina života, nižestepeni sudovi zaključuju da, saglasno odredbi člana 175. stav 1. tačka 2) ZR, u vezi sa članom 37. i 35. stav 1. tačka g) ZIKS i članom 41. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 134/11, 82/13, 96/13, 103/15 – u daljem tekstu: ZPIO) tužitelju nije mogao prestati radni odnos, jer nisu bili ispunjeni kumulativno određeni uslovi za prestanak radnog odnosa, po sili zakona, zbog odlaska u starosnu penziju, slijedom čega poništavaju predmetna rješenja tuženog i obavezuju ga da tužitelju isplati naknadu plate, od dana prestanka radnog odnosa do sticanja uslova za odlazak u starosnu penziju, i zateznu kamatu na dosuđeni iznos naknade, u smislu odredbe člana 277. u vezi sa članom 324. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 – u daljem tekstu: ZOO), te da u njegovu korist, za isti period, uplati odgovarajuće doprinose nadležnim fondovima.

Navodima revizije ispravnost i zakonitost nižestepениh presuda nije dovedena u bilo kakvu sumnju.

Prvostepeni sud je, u obrazloženju svoje odluke, svestrano razmotrio izvedene dokaze, koji su relevantni za donošenje odluke u pobijanom dijelu, kako propisuje odredba člana 8. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP), a za svoju odluku je dao jasno i argumentovano obrazloženje. Odlučujući o žalbi tuženog, drugostepeni sud je prihvatajući činjenične navode prvostepenog suda i materijalnopravni osnov na kojem je zasnovana prvostepena odluka,

odgovorio na sve relevantne žalbene navode, kako nalaže odredba člana 231. ZPP, pa ne stoji tvrdnja revidenta da su nižestepene presude zasnovane na povredi odredaba parničnog postupka.

Tuženi tokom postupka i u reviziji insistira na povredi odredbe člana 295. ZPP, u vezi sa članom 66. istog Zakona, jer da je tužbu trebalo vratiti na ispravku i uređenje da se kao tuženi označi KPZ u B., koji je u međuvremenu (od podnošenja tužbe, do donošenja prvostepene presude), kao ustanova za izvršenje krivičnih sankcija, stekao svojstvo pravnog lica po odredbi člana 12. stav 3. Zakona o izvršenju krivičnih i prekršajnih sankcija („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 63/18) koji je stupio na snagu 19.7.2018. godine (poslije podnošenja tužbe). Kako se u ovom postupku, pored prvostepenog rješenja o prestanku radnog odnosa, pobija i drugostepeno rješenje Ministarstva, kojim je odbijena žalba tužitelja, a oba rješenja čine pravno jedinstvo, nije bilo moguće kao tuženog označiti samo KPZ u B. (koji je donio prvostepeno rješenje) bez obzira što je u međuvremenu stekao svojstvo pravnog lica. Dakle, valjalo je, kao tuženog označiti Republiku Srpsku, Ministarstvo, KPZ B., kako je to konačno urađeno rješenjem o ispravci prvostepene presude od 28.10.2020. godine, koje je dostavljeno strankama, a one ga nisu pobijale žalbom. Prema tome, navodi revidenta istaknuti u ovom pravcu, nisu više od uticaja na zakonitost i pravilnost nižestepenih odluka.

Nisu osnovani ni navodi revizije kojima se ukazuje na pogrešnu primjenu materijalnog prava.

Odredbom člana 37. ZIKS (na koju se poziva i revident) je propisano da se na prava iz radnog odnosa, koja nisu propisana tim zakonom, primjenjuju, između ostalih i odredbe Zakona o radu (ZR). Saglasno tome ne stoji tvrdnja tuženog da u konkretnom slučaju nije bilo mjesta primjeni odredbe člana 175. stav 1. tačka 2) ZR, koja propisuje da radni odnos prestaje kad radnik navrší 65 godina života i najmanje 15 godina radnog staža. Radi se o prestanku radnog odnosa po sili zakona.

Odredbom člana 35. stav 1. tačka g) ZIKS propisano je da zaposlenom u ustanovi za izvršenje krivičnih sankcija, prestaje radni odnos ispunjavanjem zakonom propisanih uslova koji se odnose na godine staža osiguranja i starosnu dob za penzionisanje u skladu sa zakonom kojim se propisuje pitanje penzijsko-invalidskog osiguranja. Odredbom člana 41. ZPIO je propisano pravo radnika osiguranika da ode u starosnu penziju kada navrší 65 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja (dakle, pod istim uslovima, pod kojim je odredbom člana 175. stav 1. tačka 2) propisan prestanak radnog odnosa). Odredbom člana 42. stav 1. ZPIO je dato pravo osiguraniku da ode u starosnu penziju i prije navršenih 65 godina života, pod ulovom da ima 60 godina života i 40 godina penzijskog staža. Međutim, ovakav način odlaska u penziju (a u vezi s tim i prestanka radnog odnosa) je propisan kao pravo radnika osiguranika, a ne kao obaveza. Prema tome, primjenom ove zakonske odredbe može se ostvariti starosna penzija (pa tako i prestanak radnog odnosa), samo ako radnik – osiguranik, u smislu odredbe člana 118. stav 1. ZPIO, takav postupak pokrene.

U konkretnom slučaju nije se to desilo. Tužitelj nije koristio naprijed opisano pravo za odlazak u starosnu penziju prije navršenih 65 godina života, nego ga je na to primorao tuženi, donoseći rješenje o prestanku radnog odnosa, slijedom čega nižestepeni sudovi nisu pogriješili kada su usvojili zahtjev tužitelja i poništili odluke tuženog o prestanku radnog odnosa.

Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj: AP-3658/17 od 11. juna 2019. godine, na koju se poziva revident, tretira pitanje prava na jednostruko računanje posebnog staža (koji se računa u duplom trajanju), koje pitanje se ovdje ne postavlja, pa je neuporediva sa ovim slučajem.

Isplata plate dospjeva svakog mjeseca. Saglasno odredbi člana 126. stav 1. ZR isplaćuje se najmanje jednom mjesečno, a najkasnije do kraja tekućeg mjeseca za prethodni mjesec. Kada se, krivicom poslodavca, zbog donošenja nezakonite odluke o prestanku radnog odnosa, plata ne isplati na naprijed opisani način, poslodavac pada u docnju (član 324. ZOO). Isto se odnosi i na dosuđenu naknadu plate, koja u krajnjem predstavlja štetu, ali se zapravo radi o pravu iz radnog odnosa koje radnik nije ostvario krivicom poslodavca.

Naprijed izloženo čini neosnovanim i revizione navode kojima se prigovara načinu i vremenu obračuna zatezne kamate na dosuđeni iznos naknade plate.

Kako su nižestepeni sudovi na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje, koje u relevantnom dijelu nije ni sporno među parničnim strankama, pravilno primjenili materijalno pravo, te kako nižestepene presude (kako je ranije objašnjeno) nisu zasnovane na povredama odredaba parničnog postupka – reviziju tuženog je valjalo odbiti, na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić